

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-201

21.2.2025

Landkreditt Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på jordbærhaller og utstyr – uklar forsikringsavtale?

Sikrede meldte om tap etter at ni av 20 jordbærhaller kollapset under uvær. Foretaket avsto kravet med henvisning til at forsikringen ikke dekket skader forårsaket av vind, snø eller is. Sikrede påpekte at hallene var forsikret enkeltvis som driftsbygning, og at det var vanskelig å finne igjen unntaket som kun var inntatt i ett av bevisene. I tillegg anførte sikrede at unntaket ikke var angitt i driftsløsforsikringen som måtte inkludere ødelagt "tableoputstyr", samt at hendelsen hadde medført to års avbrudd i bærproduksjonen, hvilke måtte dekkes som driftstap. Foretaket anførte at unntaket var klart kommunisert, at "tableoputstyr" var forsikret som driftsbygning, og at gjeldende driftstapforsikring kun dekket brudd på karantenepåbud. Nemnda kom til at foretaket bare kunne påberope seg begrensningen for den jordbærhallen som var omfattet av det beviset hvor begrensningen fremgikk. Nemnda kom videre til at det ikke var sannsynliggjort årsakssammenheng mellom dårlig konstruksjon og skaden. Nemnda kom dernest til at "tableoputstyr" falt inn under dekningen for driftsbygning og ikke driftsløsøre, samt at foretaket ikke kunne avslå dekning for ødelagt driftsløsøre, da begrensningen i vilkårene kun omfattet skader på selve plasthallen. Nemnda kom til sist til at sikredes driftstap ikke var omfattet av forsikringen.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skade på jordbærhaller og inventar med påfølgende driftstap.

Sikrede hadde forsikring for 20 jordbærhaller. Sikredes forsikringsbevis for driftsbygning gjeldende fra 14.7.23 anga følgende begrensning oppført på "bygn. nr. 1":

Plasttunnell med stålkonstruksjon.

Det er ikke dekning for skader som skyldes vind, snø eller is. Dette gjelder alle 20 tunneller og tunneller der det dyrkes på bakken.

Begrensningen var ikke inntatt i forsikringsbeviset til de øvrige jordbærhallene.

Forsikring for driftsbygning gjeldende fra 1.1.23 hadde følgende vilkår:

3 Hva som er forsikret

1. Bygning angitt i forsikringsbeviset.

2. Fastmontert mekanisering, utstyr og innredning, som for eksempel husdyrinnredning, fôringsmaskiner, gjødselanlegg, høytørke, korntørke, melkeanlegg, VVS-anlegg, med sum angitt i forsikringsbevis.

I tillegg omfattes:

3. utvendige ledninger med fast tilknyttet utstyr som fører elektrisitet, signaler, gass, eller væske til eller fra bygning, frem til tilknytningspunkt til offentlig ledning, spredelning, egen brønn eller reservoar. Som tilknyttet utstyr regnes også frittstående drivstofftank. Brønn, borehull, drensledning med avløp omfattes ikke.

4 Hvilke skader, tap og utgifter som dekkes

1. Skader som inntreffer plutselig og uforutsett, med unntak av skader nevnt i 5

...

5 Skader som ikke dekkes

Forsikringsforetaket dekker ikke:

13. skade ved snøtyngde, takras eller sammenrasning av bygning, og som er forårsaket av elde og/eller svak konstruksjon

Sikredes forsikringsbevis for driftsløsøre gjeldende fra 14.7.23 anga:

Forsikringen gjelder tunneller og plast til jordbærproduksjon

Vilkår for driftsløsøre gjeldende fra 1.10.22 anga:

4 Hvilke skader, tap og utgifter som dekkes

Driftsløsøreforsikringen dekker plutselig og uforutsett skade ved ytre påvirkning, med unntak av skader nevnt i pkt. 5, såfremt

...

5 Skader som ikke dekkes

Forsikringsforetaket dekker ikke:

- Skade på plasthall som skyldes annet enn brann

Sikredes forsikringsbevis for kulturer gjeldende fra 14.7.23 fastslo:

Forsikringen dekker kun avbrudd ved karantenepåbud fra offentlig myndighet som følge av husdyrhold i husdyrfjøs.

Vilkår for kulturer gjeldende fra 1.10.22 anga:

5 Hvilke skader som dekkes

Forsikringen dekker driftstap som inntreffer plutselig og uforutsett begrenset til pkt. 5.1 til 5.8 nedenfor.

...

5.6 Indirekte skade

Tap etter erstatningsmessig skade på forsikret bygning og skade som rammer kulturens produksjonslokaler/-utstyr, der bygningen inngår i den forsikrede kulturens driftsopplegg.

Sikrede meldte 2.1.24 om skade på jordbærhaller og inventar til foretaket. Skadene var forårsaket av vind, regn og snø som rammet gården 1.1.24.

Takstmann rekvirert av foretaket fikk ikke anledning til å inspisere skaden på avtalt dato. Før takstmannen fikk befart eiendommen, oversendte sikrede bilder og dokumentasjon på hendelsesforløpet. Foretaket mente dette var tilstrekkelig for å ta stilling til saken.

Foretaket avsto 12.1.24 dekning i e-post til sikrede. Foretaket viste til innsendte opplysninger, og til forsikringsbeviset hvor det fremkom at forsikringen ikke dekket skade på jordbærhaller og inventar i disse som skyldes vind, snø eller is.

Saken ble meldt til Finansklagenemnda 29.6.24.

Sikrede krever dekning for skade på jordbærhaller, inventar og driftstap under forsikringen. Ni av 20 jordbærtuneller kollapset etter uvær 31.12.23–1.1.24 til tross for at sikrede gjorde det de kunne for å fjerne snø/is under uværet. Jordbærtunnellene er forsikret enkeltvis. Begrensingen om at forsikringen ikke dekker skader som skyldes "vind, snø eller is" er kun inntatt i det siste forsikringsbeviset. Forsikringsavtalen er på totalt 297 sider, og det er uoversiktlig å navigere i

dokumentene. Sikrede mener at det er svært vanskelig å finne igjen begrensningen for "vind, snø eller is", og at foretaket må bære risikoen for uklarheten i avtaleteksten. Sikrede opplyser at han fikk dekket en tilsvarende skade i sitt tidligere foretak, og at en forutsetning for bytte nettopp var å få en likelydende forsikring.

Sikrede anfører at en tilsvarende begrensning ikke er nevnt i driftsløsoforsikringen. Sikrede mener at inventar som "tabletoputstyr etc", estimert til kr 3 160 413, skal dekkes som driftsløso.

Sikrede krever dekning for driftstap og anfører at skadehendelsen har medført to års avbrudd i bærproduksjonen.

Foruten dette mener sikrede at foretaket har behandlet saken på en graverende måte, ved kun å sende avslag på e-post. Foretaket har ikke forsøkt å finne årsak til skaden, og sikrede føler at foretaket ikke har tatt dem på alvor. Sikrede er en stor kunde hos foretaket som burde fått mer hjelp og støtte når en slik alvorlig hendelse inntraff.

Forsikringsforetaket avviser ansvar for skadene på jordbærhallene og inventar i disse, samt driftsavbruddet. Forsikringsbeviset for driftsbygningen angir at skader som skyldes vind, snø og is på jordbærhallene ikke erstattes. Betingelser som er skrevet i forsikringsbevis har fortrinn før vilkår. Det har også vært signalisert fra foretakets selger til sikrede. Forsikringen dekker uansett ikke skader på driftsbygning ved "snøtyngde, takras eller sammenrasning av bygning, og som er forårsaket av elde og/eller svak konstruksjon", jf. pkt. 5.13. Foretaket anfører at sikrede bør henvende seg mot forhandleren som påstod at jordbærhallene var bygget som helårstuneller for norske forhold.

Inventar som "tabletoputstyr etc" er forsikret som driftsbygning og ikke driftsløso, og derfor ikke dekket. Sikrede har heller ikke krav på å få dekket annet ødelagt driftsløso i jordbærhallen som følge av uværet, jf. unntaket i pkt. 5 om at foretaket ikke dekker "[s]kade på plasthall som skyldes annet enn brann".

Foretaket avviser ansvar for driftstap og skade på avling og anfører at forsikringsbeviset kun omfatter "brudd ved karantenepåbud fra offentlig myndighet som følge av husdyrhold i husdyrfjøs". Teksten i forsikringsbevis går foran vilkår. Samtidig påpeker foretaket at denne skaden uansett ikke utgjør erstatningsmessig skade på "bygning", jf. pkt. 5.6 i vilkår for kulturer.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på erstatning etter kollaps av jordbærhaller for

1. skade på driftsbygning
2. skade på driftsløso
3. avbruddstap

1 Skade på driftsbygning

Sikrede har tegnet separat forsikring for til sammen 20 jordbærhaller, hvor det er utstedt ett forsikringsbevis per konstruksjon. Følgende begrensning er inntatt i ett av de 20 forsikringsbevisene:

Plasttunnell med stålkonstruksjon.

Det er ikke dekning for skader som skyldes vind, snø eller is. Dette gjelder alle 20 tunneller og tunneller der det dyrkes på bakken.

Unntaket er ikke inntatt i forsikringsvilkårene. Dette er imidlertid ikke avgjørende fordi forsikringsbeviset uansett går foran vilkårene, jf. bl.a. FinKN 2022-616.

Partene er enig i at ni av de 20 jordbærtunnellene kollapset etter uvær 31.12.23–1.1.24. Etter regn dannet det seg et isbelegg på platen. Under etterfølgende snøvær om kvelden festet snø seg på platen og førte i kombinasjon med vind til at strukturene kollapset. Ut fra dette er det klart at skaden skyldes en kombinasjon av "vind, snø, eller is", som er unntatt i den siterte klausulen.

Sikrede mener at det er svært vanskelig å finne igjen begrensningen i forsikringsbeviset, og at foretaket må bære risikoen for uklarheten i avtaleteksten.

Utgangspunktet er at sikrede forventes å lese gjennom forsikringsbeviset og reklamere om dette ikke stemmer overens med dekningsbehovet, jf. bl.a. FinKN 2020-525 og 2021-134 og 2024-372. Sikrede er ikke forpliktet til å lese gjennom hele forsikringsbeviset hvis det omhandler mer enn det som normalt skal stå i beviset, men må kontrollere den individuelle delen av avtalen som normalt utgjør beviset, jf. FinKN 2024-372. Den aktuelle begrensningen står rett under angivelsen av forsikringssted og er lett å få øye på.

I denne saken har både sikrede og foretaket forklart at begrensningen er nevnt i det "siste" forsikringsdokumentet. Slik avtalen er fremlagt er imidlertid begrensningen inntatt i det første forsikringsbeviset, dvs. beviset som står oppført med "bygn. nr. 1". Begrensningen om at forsikringen ikke dekker "skader som skyldes vind, snø eller is" fremgår på s. 1, og i neste setning er det presisert at "[d]ette gjelder alle 20 tunneller og tunneller der det dyrkes på bakken".

At begrensningen er inntatt i det første beviset, og presiserer at tilsvarende begrensning også må gjelde for "alle 20 tunneller", tilsier isolert at klausulen må gjelde for alle jordbærhallene. Nemnda kan imidlertid ikke se at forsikringsbeviset for én av 20 haller kan fungere som et "overordnet" forsikringsbevis for alle hallene. Når man velger separat forsikring for hver hall, må konsekvensen være at den enkelte avtalen uttømmende regulerer forsikringen for denne hallen. Foretaket kan derfor bare påberope seg begrensningen for den hallen som er omfattet av det beviset hvor begrensningen står.

Foretaket anfører at klausulen var et tema under tegningsprosessen og fastsatt i dialog med sikrede. Det er imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon på at dette var tilfellet.

Når begrensningen ikke er inntatt verken i beviset eller i vilkårene for de øvrige hallene, kan den ikke påberopes for disse.

Foretaket anfører at forsikringen uansett ikke dekker skade på driftsbygning ved "snøtyngde, takras eller sammenrasning av bygning, og som er forårsaket av elde og/eller svak konstruksjon", jf. pkt. 5.13.

Formuleringen "og" oppstiller krav om en årsakssammenheng mellom snøtyngde/takras/sammenrasning og elde/svak konstruksjon.

Det er ubestridt at jordbærhallene kollapset 1.1.24 på grunn av en kombinasjon av vind, snø og is. Foretaket har i ettertid fremlagt en "foreløpig takstrapport" som uttaler:

Vurdering Tysk konstruksjon:

Basert på ovenstående virker det ikke som om de Tysk produserte plasttunnelen er konstruert for å tåle snømengdene vi har i Norge, og for å kunne ha ett skadefritt system, må man enten demontere platen før vinteren setter inn, eller sette på varme og kjøre regelmessig måking med nødvendig beredskap.

Norsk leverandør: M.no er en større Norsk leverandør av plasttunneler. De har ikke angitt snølast på sine produkter, da de mener duken må demonteres om høsten, om man ikke har oppvarming, beredskap og brøyting rundt teltene. Oppvarmingen får snøen til å skli av, og hentes da fra bakkenivå rundt tunnelen, og dette krever således tilstrekkelig avstand mellom seksjonene. M. opplyser at det som ofte skjer ved kraftig vind (under naturskade) at det blåses bart på vindsiden, og at snøen legger seg på lesiden. Det blir en skjevbelastning på konstruksjonen, og da er det stor fare for kollaps.

Formuleringen "virker det ikke som" er uklar og kan ikke tolkes slik at det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom dårlig konstruksjon og skade. Nemnda kan ikke se at denne uttalelsen er tilstrekkelig til å sannsynliggjøre slik årsakssammenheng.

Skade på åtte jordbærhaller er dette omfattet av forsikringen.

2. Skade på driftsløsøre

Sikrede krever dekning for skade på "tabletoputstyr etc" med kr 3 160 413 og anfører at forsikringsbeviset for driftsløsøre angir at forsikringen gjelder "tuneller og plast til jordbærproduksjon".

Foretaket anfører at "tableoputstyr" er forsikret som driftsbygning og ikke driftsløsøre.

Forsikringen for driftsbygningen omfatter "fastmontert mekanisering, utstyr og innredning" og "utvendige ledninger med fast tilknyttet utstyr som fører elektrisitet, signaler, gass eller annen væske til eller fra bygning", jf. pkt. 3 nr. 2 og 3.

Formuleringen "fastmontert mekanisering, utstyr og innredning" betyr inventar som er særskilt tilpasset bygningen, og som er permanent installert for å utføre en spesifikk funksjon.

Nemnda forstår saken slik at "tableoputstyr" betyr "Table Top – jordbærsystem". På nettsiden til leverandøren "L. AS" er inventaret beskrevet som et spesialdesignet jordbærsystem, bestående av U-formede basestøtter som står på toppen av bein og holder dreneringsrenner på plass. Vannet samles opp i dreneringsrennen og går ut i sluket på enden av raden. På toppen av dreneringsrennen sitter også toppristen som sørger for lufting, avrenning og fjerning av overflødig fuktighet (<https://www.log.no/produkt/table-top-jordbaersystem/>).

Ut fra denne produktbeskrivelsen er det nærliggende å anse Table Top-utstyret som "fastmontert mekanisering, utstyr og innredning", som da faller inn under dekningen for driftsbygningen, jf. pkt. 3 nr. 2.

Foretaket avviser ansvar for ødelagt driftsløsøre i jordbærhallen som følge av uværet og viser til unntaket i forsikringsvilkårenes pkt. 5 om at foretaket ikke dekker "[s]kade på plasthall som skyldes annet enn brann".

Formuleringen "skyldes ... brann" tilsier at forsikringen kun omfatter brannskader. Formuleringen "på plasthall" må forstås slik at unntaket må avgrenses til brannskade på selve plasten og konstruksjonen, og ikke til driftsløsøre som er oppbevart i tunellen.

Foretaket kan følgelig ikke avslå å dekke eventuelt driftsløsøre som er oppbevart i jordbærtunellene med henvisning til unntaket i pkt. 5.

Det er ikke fremlagt takstrapport eller beregningskalkyler med oversikt over hvilke inventar som er skadet. Forutsatt at sikrede kan dokumentere tap av driftsløsøre som kan tilskrives skadehendelsen, vil dette være dekket under forsikringen.

3. Driftstap

Forsikringsbeviset for kulturer angir at forsikringen dekker "kun avbrudd ved karantenepåbud fra offentlig myndighet som følge av husdyrhold i husdyrfjøs".

Begrensningen er ikke inntatt i forsikringsvilkårene, men forsikringsbeviset går uansett foran vilkårene, jf. FinKN 2022-616.

Sikrede forklarer at skadehendelsen har påført gården to års driftstap. Ut fra opplysningene i saken skyldes avbruddet i bærproduksjonen kollaps av jordbærhaller etter uvær, og ikke

"karantenepåbud fra offentlige myndigheter som følge av husdyrhold i husdyrfjøs".

Sikredes driftstap er dermed ikke omfattet av forsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).